

ŠÍLENÝCH 271 MILIARD! Jaká vláda, takový balíček i rozpočet. Na pětikolce do propasti. Rychle vysát ty, kteří se nemohou bránit a platit zelená zvěrstva Bruselu a peníze pro zbrojaře

- CZ24 News | 3. června 2023

ČESKO: JIŘÍ WEIGL vysvětluje, jakým způsobem současná tragická vláda vytváří svoji hospodářskou politiku, která nemůže skončit jinak než pádem do propasti - jako když slepí vedou slepé

V rozjitřené atmosféře kolem vládního úsporného balíčku udeřila jako blesk zpráva, že květnový schodek rozpočtu dosáhl rekordních astronomických 271 mld. Kč a rychle se blíží úrovni 295 mld. deficitu plánovaného vládou ve schváleném rozpočtu na celý letošní rok. Ministr financí cosi zmateně vykládá o nutnosti dalších škrtů, a dává tím za pravdu kritikům balíčku, kteří nechápali, že neobsahuje žádná opatření týkající se letošního roku.

Zoufalství, do kterého přivádí hospodářská politika současné vlády i její původní skalní příznivce, má nepochybně více příčin, ale jednu z hlavních vidím v tom, že Fialova vláda plně akceptovala dnešní evropský nárokově dotační přístup k hospodaření a že v ní navíc nesedí žádný politik, který by měl dobrou ekonomickou kvalifikaci, kterou by spojoval s politickým citem a instinktem.

Diletanti a byrokracie

Provést zemi obtížným obdobím zhoršených vnějších podmínek a rostoucích rizik a připravovat a prosazovat bolestivé hospodářské reformy je primárně zásadní politický úkol, který nelze nějak „outsourcovat“ na nezávislé odborníky a „experty“, ani na byrokraty. Ekonomické reformy a úsporné balíčky nejsou pouhými cvičeními v oboru aplikované ekonomie, jejich politická dimenze je stejně, možná i více důležitá než jejich vlastní odborný ekonomický obsah. Sebelépe zamýšlená ekonomická opatření, která nedomyšlejí politické dopady a nejsou dobře komunikována, nemohou mít zamýšlené účinky, protože se je nepodaří prosadit či dotáhnout do konce a politická cena za to bude ohromná.

Současná česká vláda špičkové politiky s dobrou ekonomickou erudicí postrádá. Nepatří k nim premiér a bohužel ani ministr financí. Celá situace je navíc nesmírně zkomplikována pětikoaličním charakterem vládnutí ODS s dalšími čtyřmi malými stranami. Jejich pohyb na hranici parlamentní existence a závislost na koaličním modelu je sice vládním tmelem, ale přesto je tento politický půdorys pro nějaké odvážné a promyšlené manévry v oblasti hospodářské politiky krajně nevhodný.

Vláda svoji nekompetentnost skrývá za zástěrku poradního grémia odborníků zvaného Národní ekonomická rada vlády (NERV), což je heterogenní těleso osob různého profesního a názorového zaměření, pracující na čestné bázi, která má dávat vládě fundovaná doporučení. Výsledkem je nekonzistentní změt nejrůznějších námětů, z nichž si vláda nahodile vybírá a některé plně či zčásti zahrnuje do své hospodářské politiky. Daleko významnější roli však ve formulaci konkrétní hospodářské politiky této vlády hraje státní byrokracie ministerstev a jiných úřadů, málo výkonná a zkorumpovaná dnešním služebním zákonem.

Znechucení na všech stranách

Premiér a jeho ministři jsou adresáty návrhů úsporných opatření, nikoliv že by oni byli těmi, pod jejichž vedením přijímaná opatření vznikají. Není to tedy proces, v němž by státní byrokracie a odborníci zvnějšku realizovali nějakou politicko-ekonomickou vizi, kterou jim vláda určila. Postup je opačný – úředníci se snaží nejsnazší cestou naplnit obecné zadání snížit schodek rozpočtu. Proto se zaměřují na zvýšení daní, důchodce, střední třídu, rodiny s dětmi. V těchto skupinách lze jedním krokem docílit nejrychleji a nejsnáze největšího efektu pro státní pokladnu. Skutečná hluboká analýza rozpočtového hospodaření, opuštění jeho dnešního nárokového dotačního modelu a neudržitelných politik ženoucích veřejné finance do neřešitelných schodků, jsou zcela mimo obzor dnes připravovaných opatření.

Laici ve vládě si konkrétními návrhy, které jim přicházejí na stůl, nejsou jisti, a proto vysílají do veřejné diskuse neustále různé pokusné balonky jednotlivých nápadů a námětů a podle síly negativní odezvy je buď zařazují, nebo nezařazují do vznikajícího „souboru opatření“. Výsledkem je naprosto nekonzistentní mišmaš kroků postrádající záměr, vizi a politické ratio. Klade si pouze primitivní cíl – co nejsnáze naplnit státní pokladnu, resp. snížit její schodek.

Jeho nevládní autoři, které netrápí politická odpovědnost, nehledí na politické dopady. Mají jiné priority, především nedotýkat se velkého byznysu a Evropské unie. Ty mají v rámci naší politiky a státní správy své zájmy dobře ošetřeny.

A tak se vládě svým balíčkem podařilo postupně znechutit úplně všechny – důchodce, rodiče, živnostníky, zaměstnance, podnikatele, vlastníky nemovitostí, nájemníky, prodávající i kupující. Zelená zvěrstva a většina dotací velkému byznysu zůstává. Vydělají zbrojaři a vojáci.

Tam, kde se premiér musí obsah úsporného balíčku učit, namísto toho, aby ho jako autor vysvětloval ostatním, to nemůže jinak dopadnout.

AUTOR: Jiří Weigl